

Hvilke voksenpædagogiske tilgange kan understøtte at voksne, der lever på kanten af samfundet, bliver robuste og selvstændige samfundsborgere?

Workshop på Voksenpædagogisk træf 2013

v/ Agnethe Nordentoft og Steen Elsborg

Modtagelsen/mødet

- en ressource for fællesskabet, og ikke blot som et menneske, der skal socialiseres ind
- opgave at bevare en hårfin balance

Udvikling/læring

”fordi deltagerne mangler at få hentet nogle ting i sig selv og få bygget sig selv op, og det er det vi gør her, fordi vi går ned og henter dem dér, hvor de har mistet sig selv”

Udvikling/læring

- mange og forskellige læringsformer
- vægt på læring gennem erfaring (praksislæring)
- fleksibilitet i læringsrummet
- vægt på handling og aktivitet
- integration af undervisning og vejledning

Nyt perspektiv

- uddannelses- og
dannelsesprocesser
- motivations rettetheden: vis mig
hvad jeg kan blive

Den anerkendende tilgang

- afsæt i hvad individet kan, har af styrkesider og ressourcer
- resilienceforskningen underbygger :
oplevelse af nære og fortrolige relationer,
oplevelse af succes, at modtage anerkendelse fra andre, følelsen af at kunne yde noget over for andre, relationskarakteristika der skaber selvværd og selvtillid hos individet

Undervisningsdifferentiering

- Det sikres, at man ikke bliver ”fikseret” i et undervisnings- eller læringsforløb
- Udfordringer og opgaver doceres så den lærende kan indkassere små og store succeser
- Konkrete krav fra jobcenter eller socialforvaltning er med til at definere hvordan der arbejdes med mål og planer

Ind i boksen ...

Rummelighed

- det modsatte af ligegyldighed og mere end blot tolerance
- I interviewmaterialet er der ingen stemmer overhovedet, der giver udtryk for udskillelses- eller udstødningsprocesser i forløbene

Rummelighed

Og så er det tilladt, at stå i det inderste rum med ryggen til, og vi har også en sofa. Der er også nogle gange nogen, der ligger og sover, det må de gerne. Der er meget stor forståelse for, at alle har det sådan ind imellem, hvor man ikke lige har lyst til at snakke med nogen. Vi har også regler for, at inde i det midterste rum, der må snakkes og spilles musik, men hvis bare én har brug for ro, så i det inderste rum, der skal bare være stille. Vi har nogen med stress og de kan ikke holde lyde ud, så der skal være mulighed for ro

Rummelighed

Men her har jeg fået lov til at være mig og finde ud af hvem jeg er, og det har i hvert fald gjort, at jeg ikke er bange for hvad der skal komme efter det her.

Kompetenceudvikling

- Pædagogikken bygger på individets *realkompetencer*
- Gennem handlinger, refleksioner og formulerede erfaringer og ønsker, produceres billeder, fortællinger, informationer - der som et første skridt i læreprocessen udfordrer det eksisterende hos deltagerne

Kompetenceudvikling

Den motivationelle rettethed – *mestring* – lægger op til, at udfordringer og *handling*er er grundlæggende i læringen

”Man forsøger jo at bygge noget faglig ballast op hos dem (kursisterne), og hvis de så prøver det i praksis og de kommer ud og prøver det i den virkelige verden, der tror jeg bare at det er godt”

Kompetenceudvikling

I pædagogikken er det også vigtigt at *kroppen er med*. Læringen er ikke primært kognitiv, der er tale om en helhedsorienteret tilgang.

Man mener jo at idrætten kan bevæge folk til det bedre, at de gennem leg, bevægelse og fysisk træning kan komme i en udvikling der bringer dem fra A til B, og det er jo både uddannelsesmæssigt og arbejdsmæssigt, samt selvfølgelig også en bedre livskvalitet.

Potentiale

Det er et vejlednings- og afklaringsselement man tager med herfra: Man ved hvad man vil eller har en formodning om, hvad der er godt for én

Potentialet her sætter særligt fokus relationen "at se sig selv ude i verden"

Potentiale

Man tager et netværk med herfra: Man får nogle venner her og bliver del af et netværk.

Forskelligheder og fællesskab

- Forskellighederne udgør også selve kernen i den erfaringslæring, hvor det er forskelle i de liv, der er repræsenteret
- Med Illeris (2013) kan fællesskabet udgøre en ramme for kollektiv transformativ læring

Forskelligheder og fællesskab

De oplever at det er befriende at være i et fællesskab, hvor de andre også er lidt mærkelige, sådan som de tit har følt sig, og derved begynder de jo at føle sig normale.

- den selvhenførende rettethed:
"Lad mig høre til og være ligesom dig"

Den nærmeste udviklingszone

det potentielt mulige at lære med
de nuværende forudsætninger

- begrebsmæssigt,
- færdighedsmæssigt,
- følelsesmæssigt

er det som individet kan mestre,
hvis det får støtte

Indsigt og udsigt

Læreprocessen har samtidigt et indadvendt aspekt, mht. viden, færdigheder og holdninger

og et udadvendt forbundet til mulighederne for udadrettede handlinger og realisering

Indsigt og udsigt

*Forløbet har hjulpet mig,
det har ikke reddet mit liv,
men det har hjulpet mig og givet mig ro,
til at jeg selv kan sige,
at nu skal jeg redde mit liv!*

Det er ikke enkelt

Kompleks læringsteori i kompleks anvendelse

- Kognitiv, emotionel og social
 - Individuel og organisatorisk
- med særlig fokus på transformativ
(overskridende/ innovativ) læring

Motivationsteoretisk forståelsesramme

*Bygger bro mellem den ydre og
indre motivation*

*Parknäs (1976): Motivation skal
ikke skabes men findes!*

Motivationsteoretisk forståelsesramme

- *Den selvhenførende rettethed:* Selvets udspil er: "Se mig som den, jeg er"
- *Den andenhenførende rettethed:* "vis mig hvem eller hvad jeg kan blive"
- *Den fælleshenførende rettethed:* "lad mig høre til og være ligesom dig"
- *Den mestringshenførende rettethed:* "Giv mig passende udfordringer på det jeg kan, til det jeg næsten kan"

Resilience

- stammer egentlig fra fysikken: et legeme – f.eks. en fjedder eller en bold – udsættes for en (voldsom) belastning. Legemet deformeres umiddelbart, får en anden form, men ”legemets” evne til at gendanne sig selv, til sin oprindelige form, er et udtryk for legemets resilience

Resilience

dato
27

Personlighedstræk – indre ressourcer - der er forbundet med høj resilience er:

- 1) personerne er vellidte af jævnaldrende og voksne.
- 2) den dominerende kognitive stil er refleksiv (i modsætning til impulsiv)
- 3) individet har en oplevelse af kontrol (i modsætning til manglende selvkontrol),
der indebærer en tro på at individet kan påvirke sine omgivelser på en positiv måde,
- 4) individet behersker fleksible tilpasningsstrategier for at overvinde modgang
- 5) Individet har en selvopfattelse, der indebærer følelse af selvværd
- 6) Hertil kommer en stærk følelse af selvstændighed (autonomy) kombineret med
en evne til at kunne bede om støtte når der er behov herfor.

Resilience

dato
28

Signifikante begivenheder (turning points)

oplevelse af succes

anerkendelse fra andre

følelsen af at kunne yde noget

oplevelsen af nære og fortrolige relationer med andre

... skaber fornyet selvværd og selvtillid